JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
ANTONIO TIZZANO
13 päivänä kesäkuuta 2002 [1]

1. Ranskan tasavalta on 18.12.2000 nostamallaan kanteella vaatinut EY 230 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan Euroopan yhteisöjen komission 20.9.2000 tekemän päätöksen 2001/52/EY [2] (jäljempänä riidanalainen päätös), jolla komissio on todennut, että tuki, jonka Ranska oli myöntänyt uusiin lajikkeisiin siirtymistä varten Charentesin viinitiloilla, ei soveltunut yhteismarkkinoille, ja vaatinut, että se on perittävä tuensaajilta takaisin.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A *EY:n perustamissopimuksen määräykset*

2. EY 36 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään seuraavaa:

"Maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan sovelletaan kilpailusääntöjä koskevan luvun määräyksiä vain siltä osin kuin neuvosto 37 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti ja niissä määrättyä menettelyä noudattaen sekä ottaen huomioon 33 artiklassa luetellut tavoitteet määrittää."

3. EY 87 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan."

4. EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaan yhteismarkkinoille soveltuvana voidaan pitää "tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla".

1 — Alkuperäinen kieli: italia.
2 — EYVL 2001, L 17, s. 30.

B *Viinin yhteistä markkinajärjestelyä koskevat säännökset*

5. Yhteistä markkinajärjestelyä, joka on viinialalla ollut käytössä vuodesta 1962 lähtien, täydennettiin ensimmäisen kerran vuonna 1970 annetulla asetuksella N:o 816/70. [3] Tämän jälkeen viinin yhteistä markkinajärjestelyä koskevia perustavanlaatuisia säännöksiä on muutettu ja täydennetty useaan otteeseen. Seuraavissa kohdissa palautan mieliin ne säännökset, joilla on merkitystä nyt käsiteltävänä olevassa asiassa.

a) Asetuksella N:o 822/87 säädetty viinin yhteinen markkinajärjestely

6. Asetuksella N:o 822/87 [4] kodifioitiin tuolloin voimassa olleet viinin yhteistä markkinajärjestelyä koskevat perustavanlaatuiset säännökset ja täydennettiin niitä. Tämän asetuksen johdanto-osan 14. perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

" — — viinimarkkinoiden suuresti ylijäämäinen tilanne huononee nopeasti ja voi — — vaarantaa perustamissopimuksen 39 artiklan [josta on tullut EY 33 artikla] tavoitteiden toteutumista tuottajien tuloihin kohdistuvan liiallisen paineen vuoksi".

7. Tämän vuoksi asetus N:o 822/87 sisältää markkinatasapainon säilyttämiseksi uusien viiniviljelmien istuttamista koskevan määräaikaisen kiellon. Sen 6 artiklan 1 kohdassa säädetään tältä osin seuraavaa:

"1. Kaikki uudet viiniviljelmät kielletään 31 päivään elokuuta 1990.

Jäsenvaltiot voivat kuitenkin myöntää luvan uusiin viljelmiin sellaisille alueille, jotka on tarkoitettu tuottamaan tmalaatuviinejä, joiden osalta komissio on todennut, että laatuominaisuuksien vuoksi niiden tuotanto on huomattavasti kysyntää pienempi."

Kyseisen kiellon voimassaoloaikaa pidennettiin tämän jälkeen useaan otteeseen ja viimeksi 31.8.2000 saakka. [5]

8. Tässä samassa tarkoituksessa asetuksessa N:o 822/87 säädetään erityisen tiukat

3 — Ks. viinikaupan yhteisestä järjestämisestä asteittain 4 päivänä huhtikuuta 1962 annettu neuvoston asetus N:o 24 (EYVL 30, s. 989) ja viinikaupan yhteistä järjestämistä koskevista täydentävistä säännöksistä 28 päivänä huhtikuuta 1970 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 816/70 (EYVL L 99, s. 1).

4 — Viinikaupan yhteisestä järjestämisestä 16 päivänä maaliskuuta 1987 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 822/87 (EYVL L 84, s. 1).

5 — Ks. viinikaupan yhteisestä järjestämisestä annetun asetuksen (ETY) N:o 822/87 muuttamisesta 20 päivänä heinäkuuta 1998 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1627/98 1 artiklan 1 kohta (EYVL L 210, s. 8).

edellytykset uusien viiniviljelmien istuttamiseen tarkoitetun kansallisen tuen myöntämiselle. Sen 14 artiklassa, sellaisena kuin tämä artikla on muutettuna asetuksella N:o 2253/88,[6] säädetään tältä osin seuraavaa:

"1. Kansallisen tuen antaminen 3 luokkaan kuuluvien pöytäviinien tuotantoon tarkoitetuille viininviljelyalueille on kiellettyä.

2. Kansallisen tuen antaminen muille kuin 1 kohdassa tarkoitetuille viininviljelyalueille on kiellettyä, paitsi jos:

— siitä säädetään yhteisön erityissäännöksissä,

— se sallitaan perustamissopimuksen 92—94 artiklassa ja jos se vastaa sellaisia vaatimuksia, joilla voidaan erityisesti saavuttaa tuotantomäärän vähentämisen tavoite tai tuotannon laadun parantamisen tavoite ilman tuotannon määrän kasvua. Nämä vaatimukset annetaan 83 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettua kieltoa sovelletaan 1 päivästä syyskuuta 1988 — — ."

9. Asetuksen N:o 822/87 76 artiklan mukaan perustamissopimuksen valtiontukea koskevia määräyksiä sovelletaan viinialalla, jollei kyseisessä asetuksessa toisin säädetä.

10. Komissio vahvisti asetuksella N:o 2741/89[7] asetuksen N:o 822/87 14 artiklassa tarkoitettujen kansallisten tukien arvioinnissa käytettävät perusteet. Asetuksen N:o 2741/89 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Istuttamiseen on käytettävä [viiniköynnös]lajiketta, joka kyseisessä maaperässä:

— ei ole tuottavuudeltaan korkeana pidetty,

6 — Viinikaupan yhteisestä järjestämisestä annetun asetuksen (ETY) N:o 822/87 muuttamisesta 19 päivänä heinäkuuta 1988 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2253/88 (EYVL L 198, s. 35).

7 — Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 822/87 14 artiklan mukaisesti käytettävistä perusteista viininviljelmäalojen istuttamista koskevien kansallisten tukien osalta 11 päivänä syyskuuta 1989 annettu komission asetus (ETY) N:o 2741/89 (EYVL L 264, s. 5).

— on tunnustettu laatua parantavaksi,

— on kansallisten viranomaisten erityisesti kyseessä olevaan tukihankkeeseen hyväksymä."

11. Asetuksen N:o 2741/89 5 artiklan ensimmäisessä kohdassa säädetään lisäksi seuraavaa:

"Istutettua viiniköynnöshehtaaria kohti myönnetyn tuen määrä ei saa ylittää 30 prosenttia todellisista raivaus- ja istutuskustannuksista."

b) Asetuksella N:o 1493/1999 säädetty viinin yhteinen markkinajärjestely

12. Neuvoston 17.5.1999 antamalla asetuksella N:o 1493/1999,[8] jolla kumottiin asetus N:o 822/87, tehtiin viinin yhteiseen markkinajärjestelyyn syvällisiä muutoksia ja sisällytettiin tällä alalla sovellettavat säännökset yhteen ainoaan tekstiin. Kyseinen asetus tuli voimaan 21.6.1999, mutta sitä alettiin soveltaa vasta 1.8.2000.

8 — EYVL L 179, s. 1. Asetusta on viimeksi muutettu asetuksella N:o 2585/2001 (EYVL L 345, s. 10).

13. Asetuksen N:o 1493/1999 johdantoosan 11 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"Olisi voitava vakiinnuttaa ja käyttää hyväksi markkinoiden parantunut tasapaino sekä mukauttaa tiettyjen tuotteiden tarjonta paremmin kysyntää vastaavaksi; tätä varten olisi luotava toimenpidekehys, joka koskee viinintuotantokyvyn hallintaa siten, että siihen sisältyisi istutuksiin keskipitkällä ajalla sovellettavia rajoituksia, lopullisesta viininviljelystä luopumisesta maksettavia palkkioita ja tukea viinitilojen uudelleenjärjestelyyn ja rakenneuudistukseen."

14. Asetuksen N:o 1493/1999 2 artiklan 1 kohdassa säädetään uusien viiniköynnösten istuttamisesta seuraavaa:

"1. Viininvalmistukseen käytettäviksi rypälelajikkeiksi 19 artiklan 1 kohdan nojalla luokiteltujen viiniköynnösten istuttaminen on kiellettyä 31 päivään heinäkuuta 2010 asti — — .

Viininvalmistukseen käytettävien rypälelajikkeiden uudelleen varttaminen muihin kuin viininvalmistukseen käytettäviin rypälelajikkeisiin on kielletty samaan päivämäärään saakka."

15. Asetuksen N:o 1493/1999 11 artiklassa säädetään viinitilojen rakenneuudistuksesta ja uusiin lajikkeisiin siirtymisestä seuraavaa:

"1. Perustetaan järjestelmä viinitilojen rakenneuudistusta ja uusiin lajikkeisiin siirtymistä varten.

2. Järjestelmän tavoitteena on mukauttaa tuotanto markkinoiden vaatimuksiin.

3. Järjestelmään sisältyy yksi tai useampia seuraavista toimenpiteistä:

a) uusiin lajikkeisiin siirtyminen, joka saattaa tapahtua myös uudelleen varttamalla;

b) viinitarhojen siirtäminen;

c) viinitilojen hoidon parantaminen suhteessa järjestelmän tavoitteisiin.

Järjestelmä ei koske tavanomaista uudistamista viljelmillä, joilla viiniköynnökset ovat jo yli-ikäisiä.

— — "

16. Asetuksen N:o 1493/1999 15 artiklan toisen kohdan c alakohdan mukaan viinitilojen rakenneuudistusta ja uusiin lajikkeisiin siirtymistä varten perustettua järjestelmää koskevat yksityiskohtaiset säännöt voivat sisältää lisäksi "säännöksiä, joilla pyritään estämään tuotantopotentiaalin kasvu tätä lukua sovellettaessa".

17. Lopuksi todettakoon, että asetuksen N:o 1493/1999 71 artiklan 1 kohdan mukaan perustamissopimuksen 87—89 artiklaa sovelletaan viinialalla, jollei kyseisessä asetuksessa toisin säädetä.

18. Komission 31.5.2000 antamalla asetuksella N:o 1227/2000 [9] vahvistetaan viinin yhteisestä markkinajärjestelystä annetun neuvoston asetuksen N:o 1493/1999 soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt erityisesti tuotantokyvyn osalta ja kumotaan muun muassa asetus N:o 2741/89. Asetuksen N:o 1227/2000 13 artiklan c alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on viinitilojen rakenneuudistusta ja uusiin lajikkeisiin siirtymistä varten vahvistettava seuraavanlaiset säännöt:

" — — säännöt, jotka rajoittavat [rakenneuudistusta ja uusiin lajikkeisiin siirtymistä koskevaan] suunnitelmaan sisältyvään raivaukseen liittyvien uudelleen-

9 — EYVL L 143, s. 1. Tätä asetusta on viimeksi muutettu asetuksella N:o 1253/2001 (EYVL L 173, s. 31).

istutusoikeuksien käyttöä suunnitelmaa toteutettaessa, jos se mahdollisesti johtaisi tuotoksen lisääntymiseen sen soveltamisalaan kuuluvalla alueella. Säännöissä on varmistettava, että järjestelmän tavoitteet täyttyvät ja erityisesti että kyseisen jäsenvaltion kokonaistuotantokyky ei lisäänny;"

II Tosiseikat

A *Oikeudenkäyntiä edeltävät vaiheet ja hallinnollinen menettely*

19. Ranskan hallitus ilmoitti komissiolle helmikuussa 1999 tukiohjelmasta, jolla Charentesin alueen viinitilojen tuotantoa oli tarkoitus suunnata konjakin tuotannosta "vin de pays" -viinien (eli maantieteellisen merkinnän avulla kuvattujen pöytäviinien) tuotantoon.[10] Tällä ohjelmalla pyrittiin edistämään kuluttajien kysyntää vastaavien viinien tuotantoa ja vastaavasti valmistamaan pienemmät määrät konjakkia, jonka varastot olivat markkinakriisin vuoksi kasvaneet huomattavasti.

20. Ohjelma koostui neljästä eri tukitoimenpiteestä, joista yksi oli "viinilajikkeiden osuuden mukauttamista koskevan kansallisen tuen täydennys" (jäljempänä uusiin lajikkeisiin siirtymistä koskeva tuki tai vain yksinkertaisesti tuki). Käsittelen esityksessäni vain tätä toimenpidettä, sillä riidanalaisessa päätöksessä keskitytään juuri sen tarkasteluun.

21. Uusiin lajikkeisiin siirtymistä koskeva tuki merkitsi 10 000 Ranskan frangin (FRF) suuruisen lisätuen maksamista hehtaarilta viininviljelijöille, joilla oli jo oikeus saada olemassa olevan ranskalaisen järjestelmän mukaista tukea eli kansallista tukea viinilajikkeiden osuuden mukauttamista varten.[11] Tällä täydentävällä tuella oli tarkoitus edistää alun perin kyseessä olevalla alueella sijaitsevalla 1 000 hehtaarin suuruisella alalla Ugni-blanc-viiniköynnöslajikkeen raivaamista ja sen korvaamista muilla, "vin de pays" -viinien valmistukseen soveltuvilla viiniköynnöslajikkeilla.

22. Ranskan viranomaiset toimittivat komissiolle touko- ja kesäkuussa 1999 lisätietoja. Niissä selostettiin se taloudellinen tausta, johon ilmoitettu ohjelma liittyi, ja todettiin erityisesti, että Charentesin alueen viininviljelyssä on erikoistuttu voimakkaasti tislatun alkoholijuoman valmistamiseen tarkoitetun viinin tuotantoon. Ugni-blanc-viiniköynnöslajike, josta saa-

10 — Ks. viinin ja rypäleen puristemehun kuvausta ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä 24 päivänä heinäkuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2392/89 (EYVL L 232, s. 13) 2 artiklan 3 kohdan i alakohta. Siitä huolimatta, että asetus N:o 2392/89 oli nimenomaisesti kumottu asetuksella N:o 1493/1999, sen soveltamista jatkettiin siirtymäkauden toimenpiteenä asetuksella N:o 1608/2000 (EYVL L 185, s. 24) odoteltaessa asetuksen N:o 1493/1999 lopullisia täytäntöönpanosäännöksiä. Nämä säännökset annettiin komission asetuksella N:o 753/2002 (EYVL L 118, s. 1) ja niitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2003.

11 — Tuesta säädettiin viiniviljelmien viinilajikkeiden osuuden mukauttamiseen myönnettävän tuen käyttöönotosta 27.3.1996 tehdyllä päätöksellä (Journal officiel de la République française, jäljempänä JORF, nro 82, 5.4.1996, s. 5280).

daan valkoviinejä, jotka niiden erityisten analyyttisten ominaisuuksien vuoksi on tarkoitettu tislatun alkoholijuoman valmistamiseen, kattaa nimittäin 95 prosenttia tämän alueen viiniviljelmien pinta-alasta. Kyseisillä viineillä on tämän yksipuolisen menekin lisäksi vain vähämerkityksistä käyttöä maantieteellistä merkintää vailla olevina valkoviineinä tai kuohuviinien valmistamiseen käytettävänä raaka-aineena. [12]

23. Sen jälkeen kun komissio oli tutkinut nämä tiedot, se päätti aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun muodollisen tutkintamenettelyn ja ilmoitti siitä 15.10.1999 päivätyllä kirjeellään Ranskan viranomaisille. [13] Se perusteli menettelyn aloittamista pääasiallisesti näin:

— istutettavien viiniköynnöslajikkeiden ja hehtaarikohtaisen tuen kokonaismäärän osalta tuki täytti asetuksella N:o 822/87 säädetyn viinin yhteisen markkinajärjestelyn puitteissa asetetut (erityisesti asetuksen N:o 2741/89 3 ja 5 artiklan mukaiset) vaatimukset

— tuki ei kuitenkaan ollut asetuksella N:o 1493/1999 käyttöön otetun uuden yhteisen markkinajärjestelyn suuntaviivojen mukainen eikä sopusoinnussa etenkään tälle järjestelylle vahvistettujen tavoitteiden eli viinin tuotannon kasvun estämistä ja tarjonnan kysyntään mukauttamista koskevien tavoitteiden kanssa. Suunniteltu tuotannon uudelleensuuntaaminen merkitsi nimittäin viime kädessä markkinoilla tarjottavien "vin de pays" -viinien määrän selvää kasvua, eikä käytettävissä olleiden tietojen perusteella voitu päätellä, että "vin de pays" -viinien markkinat pystyisivät ottamaan tuotannon lisäyksen vastaan

— koska Ranska ei ollut ryhtynyt toimenpiteisiin tuen mukauttamiseksi alan uusiin vaatimuksiin eikä etenkään säätänyt, että suunniteltuun uusiin lajikkeisiin siirtymiseen olisi liityttävä tuotanto-alojen ja satojen merkittävä pieneneminen, tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille voitiin epäillä.

24. Ranskan viranomaiset esittivät 13.12.1999 päivätyllä kirjeellään huomautuksensa tutkintamenettelyn aloittamista koskevan ilmoituksen johdosta ja toimittivat 28.6.2000 komissiolle tämän pyynnöstä lisätietoja. Ranskan viranomaiset olivat kuitenkin jo tällä välin — ensin 12.3.1999 tehdyllä päätöksellä markkinointivuodelle 1998/1999 ja tämän jälkeen 6.4.2000 tehdyllä päätöksellä markkinointivuodelle 1999/2000 — toteuttaneet tuen. [14]

12 — Ks. komission vastineen liitteenä 1 oleva Ranskan viranomaisten 28.7.1999 päivätty kirje komissiolle (erityisesti sen 1 kohta).

13 — EYVL 1999, C 359, s. 7.

14 — JORF nro 85, 1.4.1999, s. 5387 ja nro 97, 23.4.2000, s. 260.

B *Riidanalainen päätös*

25. Muodollinen tutkintamenettely päättyi riidanalaisen päätöksen tekemiseen 20.9.2000. Komissio, joka otti huomioon Ranskan viranomaisten esittämät huomautukset, totesi päätöksessään seuraavissa kohdissa esitettävät seikat.

26. Jotta ylituotanto-ongelma Charentesin alueella voitaisiin ratkaista, tuottavuuden pienenemisen ei komission mukaan tule ensinnäkään koskea ainoastaan niitä viiniviljelmiä, joihin Ranskan viranomaisten suunnittelema uusiin lajikkeisiin siirtyminen kohdistuu, vaan myös niitä, joilla edelleen kasvatetaan konjakin valmistukseen tarkoitettua Ugni-blanc-viiniköynnöslajiketta. Alueen ylituotanto johtuu nimittäin näistä viimeksi mainituista viiniviljelmistä, joiden satojen voidaan todeta voimakkaasti kasvaneen. Tämän vuoksi komissio, joka tosin myöntää, että uusien lajikkeiden viljelyyn siirtyvien viinitilojen sadot pienenevät huomattavasti, kuten Ranskan viranomaiset väittävät, katsoo, että tämä pieneneminen ei ole riittävä.

27. Toiseksi komissio toteaa tuotantoalojen pienenemisen osalta, ettei se, että tukia myönnetään myös viiniköynnösten raivaamiseen alueella, jota uusiin lajikkeisiin siirtyminen koskee, anna takeita siitä, että näin todella tapahtuu sen suuruisella alalla, joka vastaa rakenneuudistuksen kohteena olevaa alaa, koska raivaus on vapaaehtoista. Vaikka näin tapahtuisikin, sellainen tuotantoalan pieneneminen, joka vastaa alaa, jolla on tarkoitus siirtyä uusiin lajikkeisiin, eli toisin sanoen 1 000 hehtaariin rajoittuvaa alaa, ei komission mukaan ole kyseessä olevalla alueella riittävä.

28. Kolmanneksi niistä komission käytettävissä olevista tiedoista, jotka koskevat "vin de pays" -viinien markkinoiden kehittymistä, ei saada tukea Ranskan viranomaisten väitteelle, jonka mukaan uusiin lajikkeisiin siirtymistä koskeva tuki täyttää asetuksen N:o 1493/1999 11 artiklan 2 kohdassa asetetun edellytyksen, jonka mukaan tuotanto on mukautettava markkinakysyntään. Komissio toteaa, ettei käytettävissä olevien tietojen perusteella voida varmuudella päätellä, että markkinat kykenevät ottamaan vastaan ne uudet "vin de pays" -viinimäärät, jotka tuotetaan tämän uusiin lajikkeisiin siirtymisen johdosta.

29. Ranskan viranomaisten esittämien huomautusten tarkastelu vahvistaa komission mukaan näin ollen ne päätelmät, joihin se oli tutkintamenettelyä aloittaessaan päätynyt. Uusiin lajikkeisiin siirtymiseen myönnettävä tuki johtaa siihen, että viinin tavanomaisilla markkinoilla myyntiin tarjottavien viinien tuotanto selvästi kasvaa. Komissio katsoo, että tästä on seurauksena kilpailun vääristyminen markkinoilla, joilla ei ole näkyvissä varmoja merkkejä kasvusta, koska vaarana on, että Charentesin alueen ongelma siirtyy yhteisön muille markkinoille tai alueille. Tämä on asetuksella N:o 1493/1999 säädetyn uuden yhteisen markkinajärjestelyn periaatteiden vastaista ja myös vastoin niitä viinikaupan

yhteistä järjestämistä koskevia periaatteita, joista oli tätä ennen säädetty asetuksella N:o 822/87, joka jo sisälsi periaatteen, jonka mukaan tuotantoa ei saanut lisätä. Komissio katsoo, että ainoastaan sellaisilla toimenpiteillä, joihin ryhdytään yhteisen markkinajärjestelyn puitteissa, voidaan varmistua siitä, että toimijoiden yhteiset edut viinimarkkinoilla otetaan huomioon.

30. Koska uusiin lajikkeisiin siirtymistä koskeva tuki ei täytä viinin yhteiselle markkinajärjestelylle säädettyjä edellytyksiä, siihen ei voida soveltaa EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa määrättyä poikkeusta. Komissio totesi tämän vuoksi, ettei tuki soveltunut yhteismarkkinoille. Koska tuki oli jo toteutettu, komissio myös määräsi, että jo maksetut tuet oli perittävä tuensaajilta takaisin.

31. Riidanalainen päätös annettiin 10.10.2000 tiedoksi Ranskan hallitukselle tiedoksiannolla numero K(2000) 2754.

III Oikeudellinen tarkastelu

32. Ranskan hallitus vetoaa ainoastaan yhteen kanneperusteeseen. Se väittää, että komissio on tehnyt oikeudellisia virheitä, kun se viinin yhteistä markkinajärjestelyä koskevia säännöksiä tulkitessaan ja soveltaessaan on päätellyt, ettei riidanalainen tuki täyttänyt yhteistä markkinajärjestelyä varten säädettyjä edellytyksiä. Ranskan hallitus väittää pääasiallisesti seuraavaa:

— komissio sovelsi lainsäädäntöä virheellisesti, kun se otti tarkastelussaan huomioon asetuksen N:o 1493/1999, vaikka tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille olisi tullut arvioida yksinomaan aikaisemman asetuksen N:o 822/87 valossa

— komissio rikkoi joka tapauksessa asetuksen N:o 1493/1999 säännöksiä, kun se asetti tuen soveltuvuuden edellytykseksi sellaisen tuotantoalojen ja satojen pienenemisen, josta tässä asetuksessa ei säädetä

— komissio katsoi virheellisesti, että tuki ei täyttänyt kyseisessä asetuksessa säädettyä tuotannon kysyntään mukauttamista koskevaa tavoitetta

— lopuksi myös tuen viinimarkkinoilla aiheuttamaa vaikutusta koskeva arviointi oli virheellinen ja puutteellisesti perusteltu.

A *Alustavia toteamuksia yhteisöjen tuomioistuimen harjoittaman riidanalaista päätöstä koskevan valvonnan laajuudesta*

33. Katson, että on asianmukaista käsitellä ennen Ranskan hallituksen esittämien erityisten väitteiden tutkimista sen aluksi esittämää kysymystä, joka koskee tuomioistuinten harjoittaman laillisuusvalvonnan laajuutta silloin, kun kyseessä on komission päätös, joka riidanalaisen päätöksen tavoin koskee valtiontukea alalla, jolla sovelletaan yhteistä markkinajärjestelyä koskevia säännöksiä.

34. Kuten tunnettua, komissiolla on yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan laaja harkintavalta, kun se arvioi tuen yhteensopivuutta EY 87 artiklan 3 kohdan kanssa, koska sen on tällöin ryhdyttävä monitahoisiin taloudellisiin arviointeihin. Tuomioistuinten harjoittama komission päätösten laillisuusvalvonta on tämän vuoksi näissä tapauksissa hyvin rajallinen, koska — edelleenkin yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan — yhteisöjen tuomioistuimet eivät voi arvioinnillaan korvata komission taloudellista arviointia. [15] Tämä tuomioistuinvalvonta kohdistuu pääasiallisesti siihen, että menettelyä ja perusteluvelvollisuutta koskevia sääntöjä on noudatettu, että tarkastellut tosiseikat pitävät asiallisesti paikkansa, ettei näitä tosiseikkoja ole arvioitu ilmeisen virheellisesti ja ettei harkintavaltaa ole käytetty väärin. [16]

35. Ranskan hallitus korostaa kuitenkin kyseessä olevan asian erityisluonnetta, joka johtuu komission velvollisuudesta soveltaa yhteistä markkinajärjestelyä koskevia säännöksiä, joilla — kuten tulemme jäljempänä havaitsemaan — on etusija perustamissopimuksen kilpailusääntöihin verrattuna. Näillä säännöksillä rajoitetaan nimittäin tuntuvasti komission toimintavapautta, sillä ne pienentävät merkittävästi sen harkintavaltaa. Tämän vuoksi yhteisöjen tuomioistuimen tulisi Ranskan hallituksen mukaan harjoittaa nyt kyseessä olevassa asiassa pitemmälle ulottuvaa komission toiminnan valvontaa ja tutkia, oliko komission toiminta sopusoinnussa yhteistä markkinajärjestelyä koskevien säännösten kanssa.

36. Komissio ei kiistä sitä, että se on omassa arvioinnissaan velvollinen noudattamaan asiassa merkityksellisiä yhteistä markkinajärjestelyä koskevia säännöksiä. Se korostaa lisäksi, että juuri tästä syystä se ei voi hyväksyä tukea, joka on yhteistä markkinajärjestelyä koskevien säännösten vastainen tai estää tämän järjestelmän moitteettoman toiminnan. Riidanalaisessa päätöksessä keskitytään komission käsityksen mukaan valtiontuen soveltuvuutta koskevaan kysymykseen eikä yhteistä markkinajärjestelyä koskevien säännösten

15 — Ks. viimeksi asia C-310/99, Italia v. komissio, tuomio 7.3.2002, Kok. 2002, s. I-2289, 45 ja 46 kohta, joihin sisältyy muita oikeuskäytäntöä koskevia viittauksia.

16 — Ks. asian C-56/93, Belgia v. komissio, tuomio 29.2.1996 (Kok. 1996, s. I-723, 11 kohta), jonka Ranskan hallitus mainitsee, lisäksi myös asia C-225/91, Matra v. komissio, tuomio 15.6.1993 (Kok. 1993, s. I-3203, Kok. Ep. XIV, s. I-233, 25 kohta) ja vastaavasti, vaikkakin EHTY:n perustamissopimuksen osalta, asia C-323/00 P, DSG v. komissio, määräys 25.4.2002, Kok. 2002, s. I-3919, 43 kohta.

soveltamiseen. Tämän vuoksi riidassa on komission mukaan keskeisellä sijalla kyseinen soveltuvuus, eikä maatalouslainsäädännön tulkintaa koskevat ongelmat, joihin Ranskan hallitus on vedonnut. Komissio katsoo, että yhteisöjen tuomioistuimen valvonnan tulee näin ollen koskea komission edellä mainitusta näkökulmasta suorittamaa arviointia.

37. Muistutan ensinnäkin, että EY 36 artiklan ensimmäisessä kohdassa, jossa tunnustetaan yhteisen maatalouspolitiikan ensisijaisuus kilpailua koskeviin perustamissopimuksen tavoitteisiin nähden, annetaan neuvostolle toimivalta päättää, missä määrin kilpailusääntöjä sovelletaan maatalousalalla. [17] Tästä seuraa, että EY 87—EY 89 artiklan soveltaminen yhteisen maataloutta koskevan markkinajärjestelyn puitteissa riippuu niistä johdetun oikeuden säännöksistä, joilla neuvosto on ottanut käyttöön kyseisen järjestelyn, ja niiden soveltaminen on siten alemmanasteista näihin johdetun oikeuden säännöksiin nähden, kuten on täsmennetty oikeuskäytännössä, johon sekä Ranska että komissio ovat viitanneet. [18]

38. Totean lisäksi, että niillä maataloussektoreilla, joilla on otettu käyttöön yhteinen markkinajärjestely, jäsenvaltioiden on edellä mainitun oikeuskäytännön mukaan pidättäydyttävä jokaisesta sellaisesta toimenpiteestä, jolla saatettaisiin poiketa kyseessä olevaa yhteistä markkinajärjestelyä koskevista säännöksistä tai vaarantaa niiden tehokkuus, jollei näissä säännöksissä ole siitä nimenomaisesti säädetty. [19]

39. Tästä seuraa, että komission on käytettävä harkintavaltaansa kyseessä olevaa yhteistä markkinajärjestelyä koskevien säännösten asettamissa rajoissa, eikä se voi tämän vuoksi hyväksyä sellaisia valtiontukia, jotka ovat yhteisen markkinajärjestelyn vastaisia tai jotka estävät kyseisen järjestelyn moitteettoman toiminnan, kuten komissio on perustellusti todennut. Yhteisöjen tuomioistuimen asiana on näin ollen tutkia, onko komissio noudattanut yhteistä markkinajärjestelyä koskevia säännöksiä. Tämän erityissäännöstön puitteissa ei sen taloudellisen arvioinnin luonne, johon komission on ryhdyttävä EY 87 artiklan 3 kohdan nojalla, kuitenkaan muutu, sillä myös näin rajatuissa puitteissa on aina kyse tuen ulottuvuuden ja sen vaikutusten arvioinnista. Tämän takia komissiolla kyseistä arviointia varten käytettävissä oleva harkintavalta ei muutu, kuten eivät muutu myöskään tuomioistuinvalvonnan vastaavat rajat.

B *Väitetty virhe, joka koskee nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa sovellettavaa säännöstöä*

40. Kun alan nyt käsitellä Ranskan hallituksen esittämiä erityisiä väitteitä, muistutan ensinnäkin siitä, että Ranskan hallitus oli kanteessaan vedonnut siihen, että

17 — Ks. asia 139/79, Maizena v. neuvosto, tuomio 29.10.1980 (Kok. 1980, s. 3393, 23 kohta) ja asia C-280/93, Saksa v. neuvosto, tuomio 5.10.1994 (Kok. 1994, s. I-4973, Kok. Ep. XVI, s. I-173, 60 ja 61 kohta).

18 — Asia 177/78, Pigs and Bacon Commission v. Mc Carren, tuomio 26.6.1979 (Kok. 1979, s. 2161, Kok. Ep. IV, s. 497, erityisesti 11 kohta).

19 — Edellä alaviitteessä 18 mainittu asia Pigs and Bacon Commission, tuomion 14 kohta.

komissio oli tukea arvioidessaan nojautunut asetukseen N:o 1493/1999, joka oli voimassa silloin, kun riidanalainen päätös tehtiin, vaikka tukisuunnitelma tehtiin aikaisemman asetuksen eli asetuksen N:o 822/87 pohjalta, ja tätä jälkimmäistä asetusta sovellettiin, kun kyseisestä suunnitelmasta ilmoitettiin komissiolle, ja sitä sovellettiin myös lähes koko sen ajan, jonka tutkintamenettely kesti. Kuitenkin sen jälkeen kun komissio oli esittänyt vastaväitteenään, että asetus N:o 1493/1999 oli voimassa jo tutkintamenettelyä aloitettaessa, vaikkei sitä tuolloin vielä sovellettu, ja että se oli otettava huomioon tukea arvioitaessa, Ranskan hallitus ei vastauskirjelmässään pitänyt edellä mainittua väitettään voimassa. [20]

41. Komissio väittää kuitenkin, että Ranskan hallitus ei vastauskirjelmässään ainoastaan muuta kantaansa asetuksen N:o 1493/1999 soveltamista koskevassa kysymyksessä, vaan esittää omien väitteidensä tueksi uusia perusteluja, joissa se nojautuu juuri tähän asetukseen. Komissio pitää tätä oikeudenkäynnin kohteen muuttamisena, minkä vuoksi se katsoo, ettei näitä perusteluja voida ottaa tutkittaviksi.

42. Tämä komission väite ei mielestäni ole perusteltu, koska Ranskan hallitus ainoastaan peruutti yhden riidanalaista päätöstä vastaan esittämistään väitteistä. Tällä toimenpiteellä ei näin ollen millään tavoin muuteta oikeudenkäynnin kohdetta yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 42 artiklan 2 kohdan vastaisesti. Muistutan lisäksi siitä, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan "uutena perusteena" ei pidetä perusteluja, joilla ainoastaan kehitellään yhtä kantajan oikeudenkäynnin alussa esittämää oikeudellista perustetta, vaikka nämä perustelut olisi esitetty ensimmäistä kertaa vastauskirjelmässä. [21] Onkin helposti todettavissa, että Ranskan hallitus on jo kannekirjelmävaiheesta lähtien vedonnut, vaikkakin vain toissijaisesti, riidanalaisen päätöksen lainvastaisuuteen asetuksen N:o 1493/1999 väitetyn rikkomisen perusteella [22] ja että vastauskirjelmässä tässä tarkoituksessa esitetyillä perusteluilla kehitellään johdonmukaisesti tätä väitettä vastauksena komission vastineessaan esittämiin väitteisiin. Katson näin ollen, ettei komission väitettä voida hyväksyä.

C *Asetuksen N:o 1493/1999 väitetty rikkominen, joka koskee tuotantoalojen ja satojen pienenemistä*

43. Ranskan hallitus väittää tämän jälkeen, että komissio rikkoi asetuksen

20 — Ranskan hallituksen vastauskirjelmän 4.2.1 kohta (s. 6).

21 — Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 2/57, Compagnie des hauts fourneaux de Chasse v. korkea viranomainen, tuomio 12.6.1958 (Kok. 1958, s. 121 ja erityisesti s. 137) tekemän klassisen erottelun mukaan. Uudempien ratkaisujen osalta ks. asia 257/86, komissio v. Italia, tuomio 21.6.1988 (Kok. 1988, s. 3249, 14 ja 15 kohta); asia C-301/97, Alankomaat v. neuvosto, tuomio 22.11.2001 (Kok. 2001, s. I-8853, 166—169 kohta) ja julkisasiamies Léger'n tässä viimeksi mainitussa asiassa 13.3.2001 esittämä ratkaisuehdotus (196 kohta) sekä asia T-14/96, BAI v. komissio, tuomio 28.1.1999 (Kok. 1999, s. II-139, 66 kohta).

22 — Kannekirjelmän 8 kohta ja sitä seuraavat kohdat (s. 7—12).

N:o 1493/1999 11 artiklaa, kun se piti tukea yhteismarkkinoille soveltumattomana siitä syystä, ettei tukea seurannut tuotantoalojen ja satojen riittävä pieneneminen. Riippuvuudella, jota komissio edellytti tietyllä viinialueella tapahtuvan uusiin lajikkeisiin siirtymisen ja tuottavuuden pienenemisen välillä muilla alueilla eli alueilla, joita uusiin lajikkeisiin siirtyminen ei koskenut, ei Ranskan hallituksen mukaan ole minkäänlaista asetukseen N:o 1493/1999 perustuvaa laillista perustaa. Ranskan hallitus toteaa, ettei asetuksessa N:o 1493/1999 sitä paitsi myöskään aseteta velvollisuutta pienentää tuotantoaloja (eli raivata viiniviljelmiä) vähintään sitä aluetta vastaavalla alueella, jolle uusia lajikkeita istutetaan, mikä näyttää sen sijaan olevan komission lähtökohta. Ranskan hallituksen mielestä raivaamista ja uusiin lajikkeisiin siirtymistä pidetään asetuksessa N:o 1493/1999 erillisinä ja itsenäisinä toimenpiteinä, joihin sovelletaan eri vaatimuksia. Ranskan hallitus katsookin, ettei Ranskan tasavalta voi vääristää viiniviljelmien raivaamiseen kannustavia ja edellä mainitun asetuksen mukaan vapaaehtoisia toimenpiteitä tekemällä niistä pakollisia ja saattamalla ne riippuvaisiksi uusiin lajikkeisiin siirtymisestä.

44. Komissio toteaa, ettei sen tarkoituksena ollut edellyttää satojen pienenemistä eikä luoda riippuvuutta uusiin lajikkeisiin siirtymisen ja tuotantoalojen ja satojen pienenemisen välille, vaan se ainoastaan arvioi tuen negatiivista vaikutusta kilpailuun. Komission mukaan tuella ei nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa edistetä suurta satoa tuottavien viinitarhojen muuttamista vähemmän tuottaviksi, vaan pikemminkin siirtymistä tislatun alkoholijuoman (konjakin)[23] valmistamiseen tarkoitetuista ja viinin yhteisen markkinajärjestelyn piiriin sellaisenaan kuulumattomista viiniköynnöksistä tavanomaisten "vin de pays" -viinien tuottamiseen tarkoitettuihin viiniköynnöslajikkeisiin, jotka yhteinen markkinajärjestely puolestaan kattaa ja jotka on tarkoitus saattaa viinimarkkinoille. Tuki johtaisi tämän vuoksi viimeksi mainitun tyyppisten viinien tuotannon kasvuun ja vaikuttaisi markkinoilla samalla tavoin kuin jos rahoitettaisiin uusien viiniköynnösten istuttamista, mikä on asetuksen N:o 1493/1999 2 artiklan mukaan kiellettyä ja mikä oli jo tätä ennen kiellettyä asetuksen N:o 822/87 mukaan. Sen arviointi, onko tuki soveltumaton yhteismarkkinoille, liittyy komission käsityksen mukaan näin ollen siihen, lisääntyykö tavanomaisten viinien tuotanto viinin yhteisen markkinajärjestelyn periaatteiden vastaisesti. Komissio tutki tämän vuoksi, olivatko Ranskan viranomaiset ryhtyneet tuen kielteisten vaikutusten poistamiseksi satojen ja tuotantoalojen pienentämistä tarkoittavien toimenpiteiden kaltaisiin toimenpiteisiin koko Charentesin alueella, jolle rakenteellinen ylituotanto oli ollut jo pitkään ominaista, eikä ainoastaan alueella, jota uusiin lajikkeisiin siirtyminen koski.

45. Totean ensinnäkin, ettei riidanalaista tukea voida pitää toimenpiteenä, joka on hyväksytty soveltamalla asetuksen N:o 1493/1999 11 artiklan nojalla perustettua viinitilojen rakenneuudistusta ja uusiin lajikkeisiin siirtymistä koskevaa jär-

23 — Kuten komissio on todennut, maininta "konjakki" on viinistä tislatun alkoholijuoman maantieteellinen nimitys, jota käytetään alkoholijuomien määritelmää, nimeämistä ja esittelyä koskevista yleisistä säännöistä 29 päivänä toukokuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1576/89 (EYVL L 160, s. 1) 5 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

jestelmää ja joka kuuluu niihin toimenpiteisiin, jotka on otettu käyttöön yhteisellä markkinajärjestelyllä viinintuotantokyvyn hallinnointia varten. Tätä järjestelmää alettiin nimittäin toteuttaa vasta markkinointivuodesta 2000/2001 lähtien eli siis nyt kyseessä olevan kansallisen tuen myöntämisen jälkeen, mikä, kuten olen jo todennut, tapahtui tätä edeltäneinä markkinointivuosina 1998/1999 ja 1999/2000. Asetuksen N:o 1493/1999 11 artiklassa ei sitä paitsi vahvisteta säännöksiä, jotka koskevat kansallisten tukien myöntämistä viinitilojen rakenneuudistusta ja uusiin lajikkeisiin siirtymistä varten, vaan siinä perustetaan *yhteisön* tukijärjestelmä, jonka rahoittamiseen jäsenvaltiot eivät asetuksen N:o 1493/1999[24] 13 artiklan mukaan voi periaatteessa osallistua.

46. Asetun näin ollen sille kannalle, ettei komission voida katsoa soveltaneen virheellisesti asetuksen N:o 1493/1999 11 artiklaa, kun se katsoi tässä säännöksessä tarkoitettujen uusiin lajikkeisiin siirtymistä koskevien toimien edellyttävän sellaista tuotantoalojen ja satojen pienenemistä, josta tässä säännöksessä ei säädetä.[25] Riidanalaisessa päätöksessä ei näet millään tavalla väitetä, että asetuksen N:o 1493/1999 11 artiklassa asetetaan velvollisuus pienentää tuotantokykyä, kun viinitilalla siirrytään uusiin lajikkeisiin.

47. Komissio viittasi itse asiassa tarpeeseen pienentää tuotanto-aloja ja satoja sen oman arviointinsa yhteydessä, joka koski riidanalaisen tuen vaikutuksia viinialalla, kuten riidanalaisesta päätöksestä riittävän selvästi ilmenee.[26] Komissio ei näin ollen vedonnut tuotanto-alojen ja satojen merkittävään pienentämiseen Charentesin alueella sen vuoksi, että asetuksen N:o 1493/1999 11 artiklassa sitä vaaditaan, vaan sen vuoksi, että komission käsityksen mukaan ne kielteiset seuraukset, joita viinialalle aiheutui kyseisten uusiin lajikkeisiin siirtymistä koskevien toimenpiteiden toteuttamisesta, olisi voitu kompensoida hyväksymällä mainitun pienentämisen kaltaisia sopivia toimenpiteitä. Komissio, joka katsoi asiaa tältä näkökannalta, ei hyväksynyt Ranskan viranomaisten tutkintamenettelyn aikana esittämiä perusteluja, sillä se piti riittämättöminä niitä pienentämisiä, joita Ranskan viranomaiset olivat liittäneet suunniteltuun uusiin lajikkeisiin siirtymiseen.

48. Viittaus tuotantoalojen ja satojen pienentämiseen on näin ollen yksi tekijä siinä tuen soveltuvuuden arvioinnissa, jonka komissio suorittaa käyttämällä sillä tässä tarkoituksessa olevaa harkintavaltaa, kuten olen jo todennut. Lisäksi on syytä korostaa, ettei Ranskan hallitus ole näyttänyt toteen eikä edes väittänyt, että komissio olisi ylittänyt harkintavaltansa rajat, kun se totesi, että edellä mainitut Ranskan viranomaisten ilmoittamat tuotantokyvyn pienenemiset ovat riittämättömiä.

24 — Kyseessä olevassa järjestelmässä edellytetään nimittäin, että yhteisö vastaa viinitilojen rakenneuudistusta ja uusiin lajikkeisiin siirtymistä koskevien toimenpiteiden rahoitusosuudesta (asetuksen N:o 1493/1999 13 artiklan 2 ja 3 kohta). Se jakaa vuosittain jäsenvaltioille määrärahan ottamalla huomioon jäsenvaltioiden erityispiirteet ja kultakin jäsenvaltiolta vaadittavat ponnistelut. Jäsenvaltioiden osallistuminen rahoitukseen sallitaan vain täydennyksenä yhteisön määrärahaan, jos jäsenvaltio päättää ryhtyä alun perin suunniteltuja alueita laajempien viinialueiden rakenneuudistukseen (asetuksen N:o 1493/1999 14 artikla).

25 — Kanteen 9 kohdan toiseksi viimeinen kappale ja 10 kohta (s. 8 ja 9).

26 — Ks. mm. riidanalaisen päätöksen 36—40 kohta ja 49 kohta.

49. Katson näin ollen, että tämä väite on hylättävä.

D *Väitetty arviointivirhe, joka koskee tuotannon mukauttamista kysyntään*

50. Ranskan hallitus väittää tämän jälkeen, että komissio teki arviointivirheen, kun se epäili markkinoiden kykyä ottaa vastaan ne uudet "vin de pays" -viinimäärät, jotka tuotetaan uusiin lajikkeisiin siirtymisen johdosta. Se toteaa, että tuen avulla voidaan sitä vastoin päästä asetuksen N:o 1493/1999 11 artiklan 2 kohdassa asetettuun tavoitteeseen eli siihen, että tuotanto mukautetaan kysyntään. "Vin de pays" -viinien markkinakehitys pitkällä aikavälillä osoittaa Ranskan hallituksen mukaan nimittäin huomattavaa kasvusuuntausta näille markkinoille tunnusomaisista hinnanvaihteluista huolimatta. Kun otetaan huomioon tämä seikka ja se, että viiniköynnöksestä saadaan tosiasiallista satoa vasta joitakin vuosia sen istuttamisen jälkeen, niiden lukujen merkitys, jotka komissio on ottanut huomioon ja jotka osoittavat hintojen olleen viime aikoina jatkuvasti laskusuunnassa, olisi arvioitava uudelleen.

51. Komissio toteaa vastauksessaan, että "vin de pays" -viinien markkinakehitys riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeisenä ajanjaksona vahvistaa hintojen jatkuvan laskusuuntauksen, kuten jo itse päätöksessä korostettiin. Lisäksi markkinatilanteen pysähtyneisyys tai laskusuuntaus on jatkunut markkinoilla jo useiden markkinointivuosien ajan, kuten ilmenee Ranskan hallituksen itsensä toimittamista tiedoista. Komission mukaan tilanne viinimarkkinoilla on tällä hetkellä erityisen vaikea, mikä ilmenee siitä, että Ranska ja muut jäsenvaltiot ovat pyytäneet asetuksen N:o 1493/1999 30 artiklassa tarkoitetun erityisen tislaustoimenpiteen käyttöönottamista.

52. Totean ensinnäkin, että mielestäni ne "vin de pays" -viinien markkinakehitystä koskevat tiedot, jotka asianosaiset ovat oikeudenkäynnin aikana toimittaneet tuomioistuimelle, vain vahvistavat sen, mitä on esitetty riidanalaisen päätöksen 46 kohdassa, eli sen, että markkinoilla "ei yksiselitteisesti näy merkkejä kasvusta". Asianosaiset eivät nimittäin aikaisempien markkinointivuosien tietoja koskevista tulkintaeroista huolimatta näytä kiistävän sitä, että kysyntä markkinoilla on laskenut[27] ainakin markkinointivuodesta 1999/2000 lähtien.

53. Komissio vetoaa toiseen samansuuntaiseen tekijään eli siihen, että Ranskan tasavalta ja muut jäsenvaltiot ovat riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen pyytäneet niin sanotun erityisen tislaustoimenpiteen käyttöönottamista. Vaikka tämä toimenpide koskee kaikkia pöytäviinejä,

27 — Ks. komission vastinekirjelmän 41 kohta (s. 12 ja 13) sekä Ranskan hallituksen kannekirjelmän 11 kohdan kolmas kappale (s. 11) ja sen vastauskirjelmän 3.3 kohta (s. 4). Ks. myös tämän vastauskirjelmän liitteessä II oleva taulukko.

minkä vuoksi on vaikea määritellä, missä määrin se koskee "vin de pays" -viinien erityissegmenttiä, siitä voidaan kuitenkin päätellä, mikä on markkinoiden yleinen kehitys. Muistutan, että asetuksen N:o 1493/1999 30 artiklan mukaan erityiseen tislaustoimenpiteeseen voidaan ryhtyä, kun ilmenee "poikkeuksellisia häiriöitä markkinoilla", jolloin tavoitteena on nimenomaan poistaa viinimarkkinoilta tuotantoylijäämät ohjaamalla ne tislattaviksi. Ilmeisen vaikea tilanne ilmenee lisäksi selvästi niiden asetusten perusteluista, joiden nojalla erityinen toimenpide otettiin Ranskassa käyttöön. [28]

54. Ranskan hallitus väittää kuitenkin, että tuki alkaa vaikuttaa täysimääräisesti vasta kolmen vuoden kuluttua siitä, kun sitä on alettu soveltaa, minkä vuoksi markkinatilannetta olisi arvioitava tältä näkökannalta katsottuna. Ranskan hallituksen mukaan viinimarkkinoiden yleinen suuntaus olisi ennustettava pitkällä aikavälillä, jolloin komission riidanalaisen päätöksen 44 perustelukappaleessa toteama hintojen nykyinen lasku ei voi olla ratkaiseva tekijä arvioinnissa. Tältä osin huomautan kuitenkin, että asetuksen N:o 1493/1999 11 artiklassa vahvistettuun tuotannon kysyntään mukauttamista koskevaan tavoitteeseen (joka taas palvelee yleisen markkinatasapainon säilyttämistä koskevaa tavoitetta ja on perustana monille asetuksen säännöksille) voidaan päästä vain, jos kyseisen viinin tai kyseisten viinien olemassa oleva tuotanto on tosiasiallisesti kysyntää pienempi. [29] Ranskan hallitus ei ole kuitenkaan vedonnut yhteenkään täsmälliseen seikkaan osoittaakseen, että nykyisessä markkinatilanteessa olisi odotettavissa kasvua lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä, eikä myöskään, että tämä kasvu mahdollistaisi uusien "vin de pays" -viinimäärien saattamisen markkinoille aiheuttamatta niillä häiriöitä ja näin ollen vaatisi sellaisten uusien määrien saattamista markkinoille. Mielestäni edellisessä kohdassa esitetyt seikat tukevat sitä vastoin täysin vastakkaista käsitystä.

55. Katson näin ollen, että kyseessä oleva väite on hylättävä.

E *Kilpailun vääristyminen*

56. Mikäli olen käsittänyt Ranskan hallituksen argumentit oikein, se esittää riidanalaista päätöstä vastaan lähtökohtaisesti

28 — Ks. komission 5.1.2001 antaman asetuksen N:o 25/2001 johdanto-osan 3—5 perustelukappale (EYVL L 3, s. 11); 19.6.2001 annetun komission asetuksen N:o 1203/2001 johdanto-osan 3—6 perustelukappaleet (EYVL L 163, s. 11). Korostettakoon lisäksi, että toimenpiteen soveltamista on komission 25.2.2002 antamalla asetuksella N:o 347/2002 (EYVL L 55, s. 14) jatkettu viinivuodelle 2001/2002.

29 — Niinpä esim. asetuksen N:o 1493/1999 3 artiklan 2 kohdassa säädetään, että uusien viljelmien istutusoikeuksia voidaan myöntää (31.7.2003 saakka) alueille, joilla tuotetaan maantieteellisellä merkinnällä varustettua tma-laatuviiniä tai pöytäviiniä ja "joilla on osoitettu kyseisen viinin tuotannon olevan — — huomattavasti kysyntää vähäisempää".

kolme väitettä, jotka koskevat riidanalaisen tuen aiheuttamaa kilpailun vääristymistä. Ensinnäkin se kiistää itse sen perustan, johon komissio on tuen soveltuvuuden arviointia koskevassa päättelyssään nojautunut, eli sen, että tuki aiheuttaa viinin yhteisen markkinajärjestelyn vastaisesti markkinoille saatettujen viinimäärien selvää kasvua.[30] Toiseksi Ranskan hallitus väittää, että koska komissio ei ottanut huomioon tuen vähäistä määrää, se on arvioinut tuen vaikutukset väärin. Kolmanneksi Ranskan hallitus väittää, että riidanalaista päätöstä ei ole perusteltu tältä osin riittävästi.

57. a) Ensimmäinen väite nojautuu erityisesti siihen, että komissio on erottanut toisistaan konjakiksi jalostamiseen tarkoitetut ja tästä syystä viinimarkkinoiden ulkopuolella markkinoitavat viinit, ja viinit, jotka sitä vastoin myydään viinimarkkinoilla. Ranskan hallitus esittää ensinnäkin, että viinin yhteistä markkinajärjestelyä sovelletaan kaikkiin viineihin riippumatta siitä, mikä on niiden käyttötarkoitus, minkä vuoksi on virheellistä katsoa — kuten komissio on tehnyt —, ettei konjakin tuotantoon tarkoitettuihin viineihin sovelleta yhteistä markkinajärjestelyä. Toiseksi Ranskan hallitus kiistää sen, että Charentesin alueen viinit, jotka on tuotettu Ugni-blanc-viinirypälelajikkeesta, on tarkoitettu yksinomaan konjakin valmistukseen.

58. Mielestäni nämä näkökohdat eivät ole kuitenkaan merkityksellisiä. Vaikka onkin totta, että viinin yhteistä markkinajärjestelyä sovelletaan konjakiksi jalostettaviksi tarkoitettuihin viineihin, kuten kaikkiin muihinkin viineihin, sitä ei kuitenkaan sovelleta konjakkiin, kuten komissio perustellusti toteaa, koska konjakin ei katsota kuuluvan yhteisön oikeudessa tarkoitettuihin maataloustuotteisiin. Ranskan viranomaisten suunnitteleman uusiin lajikkeisiin siirtymisen vaikutusten arvioimiseksi ei näin ollen ole virheellistä erottaa toisistaan viinimarkkinoilla sellaisenaan tapahtuvaa viinin myyntiä, johon sovelletaan yhteistä markkinajärjestelyä koskevia sääntöjä, ja viinin jalostamista konjakiksi, jonka markkinat jäävät sitä vastoin yhteisen markkinajärjestelyn ulkopuolelle, koska tähän tuotteeseen ei sovelleta kyseistä yhteistä järjestelyä. Tämän takia ei myöskään ole virheellistä katsoa, että jokainen viinimäärä, joka on konjakiksi jalostamisen asemesta tuotettu viinimarkkinoilla myytäväksi, on *lisämäärä* viiniä yhteisen markkinajärjestelyn puitteissa ja vastaa näin ollen viinin tuotannon lisäystä.

59. Lisäksi itse yhteistä markkinajärjestelyä koskevat säännökset vahvistavat komission tekemän eron. Asetuksen N:o 1493/1999 28 artiklassa nimittäin säädetään, kuten säädettiin tätä ennen asetuksen N:o 822/87 36 artiklan 2 kohdassa, että ne perinteisesti alkoholijuomien alalla käytetyt viinit, joiden määrät ylittävät kyseiseen tarkoitukseen tavallisesti valmistetut viinimäärät tai markkinoiden muulla tavoin vastaanottamat

30 — Ks. edellä 44 kohta.

määrät, on pakko tislata.[31] Tällä säännöksellä, jolla säännellään yhteistä markkinajärjestelyä koskevaa markkinamekanismia, on tarkoitus nimenomaan välttää sellaiset viinimarkkinoiden häiriöt, jotka voisivat aiheutua siitä, että näille markkinoille saatetaan kulutukseen tarkoitettuina viineinä viinejä, jotka alkoholijuomiksi jalostettuina päätyvät yleensä muille markkinoille.[32]

60. Se seikka, ettei Charentesin alueella tuotettua viiniä ainoastaan jalosteta konjakiksi, vaan sitä myös myydään pöytäviininä tai käytetään muiden viinien valmistamiseen, ei luonnollisestikaan poista sitä, että uusiin lajikkeisiin siirtymisestä on seurauksena markkinoille saatettujen viinimäärien selvä kasvu, kuten komissio on todennut. On tosin mahdollista, että uusiin lajikkeisiin siirtyminen koskee tietyssä määrin myös viinitiloja, joiden tuotteet käytetään muuhun tarkoitukseen kuin konjakin valmistamiseen. Sikäli kuin asianlaita ei kuitenkaan ole näin, voidaan perustellusti katsoa, että tuella on juuri edellä kuvatunlainen vaikutus. Lisäksi on huomattava, että tavoitteena, johon tuella on ilmoitettu pyrittävän, on nimenomaan rajoittaa Ugni-blanc-viiniköynnöslajiketta raivaamalla konjakin tuotantoa, jolle rakenteelliset ylijäämät ovat tunnusomaisia.[33]

61. Tämän vuoksi komission päättely, jonka perusteella se on tullut siihen lopputulokseen, että tuki johtaa viinin tuotannon selvään kasvuun, ei ole mielestäni virheellinen.

62. b) Ranskan hallitus väittää lisäksi, että komissio, joka ei ottanut huomioon tuen vähäistä määrää ja sitä, että uusiin lajikkeisiin siirtyminen koskee hyvin pientä aluetta, arvioi tuen vaikutukset viinialalla liian merkittäviksi.[34]

63. Vaikkei otettaisikaan huomioon epäilyjä, joita voidaan kohdistaa tämän väitteen tutkittavaksi ottamiseen — siitä ei näy kanteessa jälkeäkään — katson, ettei myöskään tässä kohdin voida asettua

31 — Kyse on pääasiallisesti viineistä, jotka on tuotettu rypäleistä, joita nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kyseessä olevan Ugni-blanc-rypälelajikkeen tavoin pidetään samanaikaisesti sekä viinin valmistukseen käytettävinä rypäleinä että muihin tarkoituksiin, kuten esillä olevassa tapauksessa viinan valmistukseen, käytettävinä lajikkeina. Velvollisuus tislata koskee näiden viinien tuotantoa siltä osin kuin sen määrä ylittää ns. "tavanomaisesti viiniytetyn määrän", joka eri viininviljelyvyöhykkeillä määritetään aikaisemman viiteajanjakson tuotannon perusteella ja siten, että otetaan huomioon alkoholijuomien jalostamiseen käytetyt määrät (viinin yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EY) N:o 1493/1999 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä markkinamekanismin osalta 25 päivänä heinäkuuta 2000 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1623/2000 (EYVL L 194, s. 45), jota on muutettu asetuksella N:o 2464/2001 (EYVL L 331, s. 25), 52—57 artikla).

32 — Tavoite, johon kyseisellä mekanismilla pyritään, ilmenee selvästi asetusten N:o 1493/1999 ja N:o 1623/2000 johdanto-osista. Asetuksen N:o 1493/1999 johdanto-osan 37 perustelukappaleessa todetaan tältä osin, että "sellaisista viinirypäleistä valmistettujen viinien tuotanto, joita ei ole luokiteltu yksinomaan viininvalmistukseen käytettäviin rypälelajikkeisiin, olisi suunnattava ensi sijassa perinteisiin käyttötapoihin väkevien alkoholijuomien alalla sekä muihin perinteisiin markkinamahdollisuuksiin; olisi säädettävä näihin käyttöihin suunnatut tavanomaiset määrät ylittävän viinin pakollisesta tislaamisesta". Asetuksen N:o 1623/2000 johdanto-osan 60 perustelukappaleessa täsmennetään lisäksi, että tämä tislaaminen " — — on olennaisen tärkeä pöytäviinimarkkinoiden tasapainon kannalta ja välillisesti mukautettaessa viinintuotantokykyä rakenteellisesti tarpeisiin".

33 — Riidanalaisen päätöksen 33 kohta. Ks. myös edellä alaviitteessä 13 mainitun Ranskan viranomaisten 28.7.1999 päivätyn kirjeen 1 kohta.

34 — Ks. Ranskan tasavallan vastauskirjelmän 5 kohdan kolmas kappale (s. 9).

Ranskan hallituksen kannalle. Voimassa olevan viinin yhteisen markkinajärjestelyn yleisiin tavoitteisiin kuuluu nimittäin tasapainon säilyttäminen yhteisön viinimarkkinoilla.[35] Tästä seuraa, että jokaista viinin tuotannon lisäystä, joka ei markkinoiden erityisvaatimuksen vuoksi ole perusteltu, on periaatteessa pidettävä yhteisen markkinajärjestelyn tavoitteiden vastaisena. Kuten olen jo todennut, komissio katsoi riidanalaisessa päätöksessä kuitenkin, ettei ollut varmaa, että "vin de pays" -viinien markkinat kykenisivät ottamaan vastaan kyseisten viinien tuotannon lisäyksen, ja Ranska ei ole pystynyt osoittamaan tämän komission arvioinnin olevan virheellinen. Komissio ei mielestäni ole näin ollen tässä tilanteessa ylittänyt harkintavaltansa rajoja, kun se katsoi, että riidanalaisen tuen kaltainen tuki, joka lisäsi markkinoille saatettuja viinimääriä, muuttaa EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja kaupankäynnin edellytyksiä yhteisön edun kanssa ristiriitaisella tavalla. Asia on näin, vaikka tuen määrä oli vähäinen (muttei merkityksetön) ja vaikka kyseinen alue oli pieni.

64. c) Ranskan hallituksen väittämästä riidanalaisen päätöksen perustelujen puutteellisuudesta totean lopuksi, että komission päättely, joka koskee tuen vaikutuksia kilpailuun, käy yksiselitteisesti, vaikkakin hyvin lyhyesti ilmi riidanalaisen päätöksen 45 ja 46 kohdasta. Tämän lisäksi huomautan, että riidanalaisesta päätöksestä voidaan sitä kokonaisuutena tarkastellen joka tapauksessa päätellä kaikki ne seikat, joihin komissio nojautui tukea arvioidessaan. Katson näin ollen, että riidanalaisen päätöksen perustelut täyttävät oikeuskäytännössä asetetut edellytykset siten, että Ranska ja muut osapuolet, joita asia mahdollisesti koskee, voivat ymmärtää ne syyt, joiden vuoksi komissio katsoi riidanalainen tuen olevan lainvastainen, ja että yhteisöjen tuomioistuin voi valvoa toimenpiteen laillisuutta.[36] Tästä seuraa, että myös tämä väite on hylättävä.

65. Kaiken edellä esitetyn perusteella katson, että Ranskan tasavallan nostama kanne on hylättävä.

IV Oikeudenkäyntikulut

66. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska katson, että Ranskan tasavallan kanne on hylättävä, ehdotan, että se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

35 — Ks. asetuksen N:o 1493/1999 johdanto-osan toinen ja yhdestoista perustelukappale.

36 — Ks. esim. asia C-12/94, komissio v. neuvosto, tuomio 29.2.1996 (Kok. 1996, s. I-881, 29 kohta); asia C-278/95 P, Siemens v. komissio, tuomio 15.5.1997 (Kok. 1997, s. I-2507, 17 kohta); asia C-367/95 P, komissio v. Sytraval, tuomio 2.4.1998 (Kok. 1998, I-1719, 63 kohta) ja viimeksi edellä alaviitteessä 15 mainittu asia C-310/99, Italia v. komissio, tuomio 7.3.2002, 48 kohta.

V Ratkaisuehdotus

67. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Ranskan tasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.